

Mazars Revisjon AS
Fridtjof Nansens Vei 19
0369 OSLO

VAR REFERANSE
20/4001

DERES REFERANSE

DATO
05.10.2020

Tilsynsrapport

Det vises til Finanstilsynets anmodning om redegjørelse av 3. juli 2020 og svar fra Mazars Revisjon AS (revisjonsselskapet) datert 31. august 2020 og Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport datert 7. september 2020. Revisjonsselskapet har kommentert Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport i brev 29. september 2020. Finanstilsynets anmodning om redegjørelse omfattet innrapportering fra bostyrer for konkursboet [REDACTED] heretter foretaket.

1. Bakgrunn og avgrensninger

Finanstilsynet fører tilsyn med revisorer og revisjonsselskap, jf. Finanstilsynsloven § 1 første ledd nr. 17. Foretaket gikk konkurs i mars 2019 grunnet manglende betaling av arbeidsgiveravgift og forskuddstrekk for 4-6. termin 2018. Bostyrer stiller spørsmål ved om revisor har opptrådt i samsvar med god revisjonsskikk etter revisorloven § 5-2 andre ledd jf. ISA 570, og om revisor burde fratrudd på et tidligere tidspunkt i henhold til revisorloven § 7-2.

2. Faktumforståelse

Foretaket har siden 2009 drevet restaurantvirksomhet og var inne i sitt 10 driftsår da det ble åpnet konkurs i mars 2019. Foretaket har tidligere hatt to datterselskaper som har blitt innfusjonert i foretaket. Foretaket hadde gitt lån til disse foretakene for at de kunne gjøre opp sine løpende forpliktelser. Et av foretakets datterselskaper hadde drift i perioden november 2012 til februar 2015. Dette ble innfusjonert i oktober 2015 med et akkumulert underskudd på ca. MNOK 3,6. Foretakets andre datterselskap hadde drift i perioden august 2015 til mai 2017. Foretaket innfusjonerte dette i september 2017. Dette datterselskapet hadde da et akkumulert underskudd på ca. MNOK 5,6. Totalt har datterselskapene bidratt med et underskudd på ca. MNOK 9,2 for foretaket.

Foretakets årsregnskap for 2015 viser at foretaket gikk med underskudd og hadde en negativ egenkapital på NOK 7 113 472 ved utgangen av 2015. For 2016 hadde foretaket negativt årsresultat på NOK 2 495 482, og den negative egenkapital hadde økt til NOK 9 508 955 ved utgangen av 2016. Sist avlagte årsregnskap for 2017 viser at foretaket hadde et negativt årsresultat på NOK 2 623 736, og at den negative egenkapital hadde økt til NOK 16 076 956 og en gjeld summert til NOK 17 442 707. Totalt er NOK 10 243 641 av den samlede gjelden for 2017 til nærstående og tilbakeståelseserklæring er gitt for å sikre soliditet. Slike erklæringer var også gitt for 2016.

Foretakets styre konkluderte for alle disse årene med at det var grunnlag for fortsatt drift. I revisjonsberetningen for 2015 og 2016 har revisor inntatt presiseringer om at det foreligger vesentlig usikkerhet om fortsatt drift. I revisjonsberetningen for 2017 har revisor inntatt presisering

om at det foreligger usikkerhet om fortsatt drift. I revisjonsberetningen for 2013, 2014, 2015 og 2017 er det videre påpekt at foretaket ikke har behandlet skattetrekks midler i samsvar med skattebetalingsloven § 5-12.

Revisor har i nummerert brev til foretakets ledelse påpekt tapt aksjekapital i nummeret brev for revisjonen av regnskapet for 2015 og 2016 og at styrets handleplikt etter aksjeloven § 3-5 har inntruffet. For øvrige år er ikke nummerert brev utstedt. Revisjonsselskapet varslet i februar 2019 fratreden som revisor grunnet manglende respons på deres gjentakende forsøk på kontakt med foretakets ledelse.

3. Finanstilsynets vurdering

3.1 Fortsatt drift

Revisor kan ikke akseptere styrets redegjørelse av grunnlaget for fortsatt drift uten å etterprøve de forutsetninger ledelsen har til fortsatt drift, jf. ISA 570 punkt 12. Ledelsen har handleplikt ved tapt aksjekapital i tråd med aksjeloven § 3-5. Revisor har ikke dokumentert å ha vurdert om tiltak loven krever ved inntrådte handleplikt, er gjennomført. Revisor skriver i sitt tilsvarende til Finanstilsynet at foretakets gjeld til nærstående var planlagt konvertert til egenkapital i 2018.

Finanstilsynet anmodet om revisors dokumentasjon vedrørende vurderingen av fortsatt drift etter ISA 570. I revisjonsselskapets tilsvarende uttaler de følgende. "*Det foreligger ikke noe dokumentasjon skriftlig vedr fortsatt drift utover det som er inntatt i notene til årsregnskapet og vår omtale om usikkerheten i våre revisjonsberetninger*".

I revisors svar på foreløpig tilsynsrapport viser revisor til at styret har iverksatt tiltak for å rette opp i de omtalte forholdene gjennom låneopptak fra nærstående og avgivelse av tilbakeståelseserklæringer, samt fokus på kostnadsbesparelser.

ISA 570 punkt 16 krever at revisor innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis for å fastslå om det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om enhetens evne til fortsatt drift. Det kommer frem av årsregnskapet for 2017 at selv om all gjeld til nærstående parter hadde blitt konvertert til egenkapital ville denne fremdeles vært negativ med MNOK 6.

Finanstilsynets mener revisor ikke har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis, samt fulgt opp styrets handleplikt ved tapt aksjekapital for å kunne konkludere på fortsatt drift. Finanstilsynet viser til revisorloven § 5-2 annet ledd, jf. ISA 570 punkt 10-14.

3.2 Nummererte brev og fratreden

Revisor sendte nummerert brev om brudd på skattebetalingsloven 2013, og for senere år. Revisor sendte nummerert brev om tapt egenkapital for revisjonen av 2015 og 2016. Til tross for samme forhold i påfølgende år er ikke forholdet fulgt opp med nye nummererte brev i tråd med revisorloven § 5-2 fjerde ledd nummer 4 jf. § 5-4 og revisorloven § 5-2 annet ledd, jf. ISA 260 punkt 16 bokstav d. Finanstilsynet kan heller ikke se at revisor har satt en frist for gjennomføring av tiltak for å etterleve kravene til aksjeloven § 3-5, eller vurdert dette forholdets betydning i forbindelse med fortsettelsesvurderingen for 2016 og 2017. Dette skulle vært gjort, jf. revisorloven § 5-2 og ISA 260 punkt 16 d. Revisor må følge opp at forhold som er påpekt i revisjonsberetningen og i nummerert brev blir rettet. Hvis ikke det skjer, skal revisor varsle fratreden og si fra seg revisjonsoppdraget, jf. revisorloven § 7-1 første og annet ledd.

Det faktum at det er inntatt modifikasjon i beretningen og/eller skrevet et nummerert brev, tilsier at revisor må utøve høy aktsomhet og profesjonell skepsis ved fortsettelsesvurderingen. Skulle revisor, til tross for at det er tatt forbehold eller presiseringer i revisjonsberetningen komme til at revisoroppdraget skal videreføres, må revisor sørge for at begrunnelse og underlag for beslutningen er hensiktsmessig dokumentert, jf. revisorloven § 5-3 første ledd jf. § 5-2 annet ledd og ISA 220 punkt 12 og 13. Finanstilsynet kan ikke se at forhold omtalt i revisjonsberetningen fra og med 2013 og i nummerert brev 2016 er vurdert i de på følgende fortsettelsesvurderinger.

Det følger av revisorloven § 7-1 første ledd at: *"Revisor har plikt til uten ugrunnet opphold å si fra seg oppdraget som revisor for en revisjonspliktig når revisoren under sitt arbeid har avdekket og påpekt vesentlige brudd på lov og forskrifter som den revisjonspliktige er underlagt, og den revisjonspliktige ikke iverksetter nødvendige tiltak for å rette på forholdet."*

Revisor skulle ha fulgt opp lovbruddet fra 2013 og vurdert fratredelse etter revisorloven §7-1 årlig, da forholdet ikke ble rettet. Når selskapet i tillegg hadde et betydelig underskudd som medførte presisering av usikkerhet fortsatt drift i 2015 og 2016, og selskapet ikke gjennomførte tiltak, skulle revisor frasagt seg oppdraget senest høsten 2017. Revisor skriver i sitt tilsvarende foreløpig tilsynsrapport at de ikke vurderte fratreden grunnet innlån og tilbakeståelseserklæringer og at tapene var knyttet til to feilslåtte satsninger. Finanstilsynet av den oppfatning av revisor ikke har overholdt pliktene etter revisorloven § 7-1 første ledd. Revisor skriver i sitt tilsvarende at de tar Finanstilsynets kritikk til etterretning.

4. Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynets konklusjon er at det foreligger feil og mangler ved revisjonsutførelsen, og god revisjonsskikk etter revisorloven § 5-2 andre ledd.

Revisor har ikke i tråd med god revisjonsskikk foretatt nødvendige vurderinger knyttet til fortsatt drift i tråd med ISA 570, jf. revisorloven § 5-2 annet ledd.

Finanstilsynet er av den oppfatning at revisor ikke har stilt tilstrekkelig krav til retting av omtalte forhold i revisjonsberetningen for årene 2013 - 2017. Revisor har ikke overholdt sine plikter om rettidig fratreden etter revisorloven § 7-1 første ledd jf. revisorloven § 5-4 jf. §5-2. Manglene utgjør et grovt brudd på god revisjonsskikk.

Finanstilsynet legger til grunn at revisjonsselskapet unngår at de avdekkede svakhetene videreføres i andre oppdrag og senere år.

For Finanstilsynet

Anders Grini
senior tilsynsrådgiver

Olav Pettersen
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.